

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Sokolov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přinášejí důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Sokolov leží ve středu Karlovarského kraje a tvoří 1 ze 7 správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 489 km² se řadí mezi průměrné až větší obvody kraje
- do SO spadá celkem 30 obcí, což je 2. nejvyšší počet v kraji;
- 2. největší je i počtem obyvatel 77.596, z nichž 23.981 žije v jádrovém městě.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Karlovarském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Sokolov	30	77 596	23 981	489
Aš	5	17 612	13 076	144
Cheb	21	50 721	32 823	497
Karlovy Vary	40	88 969	50 172	1 196
Kraslice	8	13 705	6 932	265
Mariánské Lázně	14	24 224	13 337	405
Ostrov	14	28 899	17 235	318
Průměr za kraj	19	43 104	22 508	473

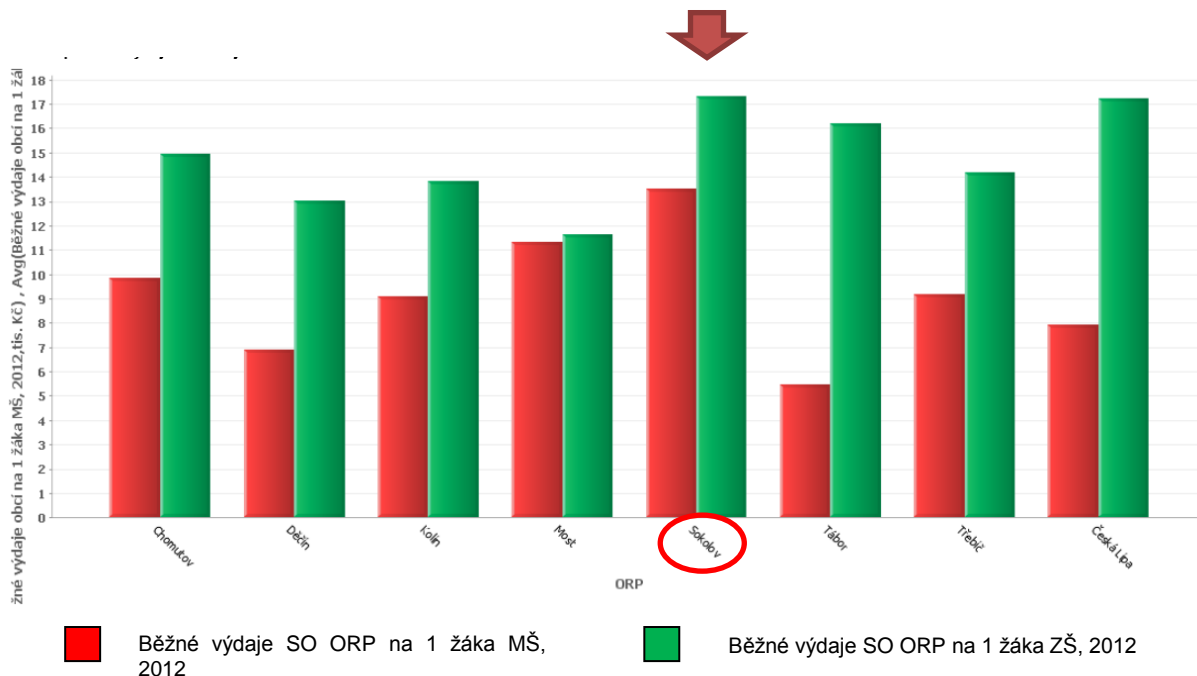
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Karlovarského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 73.000 až 82.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Chomutov, Děčín, Kolín, Most, Tábor, Třebíč, Česká Lípa);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 29 až 30 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Hořice, Nové Město n. Moravě, Přeštice, Sušice, Uherský Brod, Zlín);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 22.500 až 24.500 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice, Nový Jičín, Sokolov, Strakonice, Valašské Meziříčí).

2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Sokolov zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Oba z daných parametrů znázorněných grafem jsou u sokolovského obvodu mezi srovnávanými SO ORP (dle kritéria počtu obyvatel) nejvyšší: běžné výdaje na žáka MŠ činí 13,5 tis. Kč běžné výdaje na žáka ZŠ 17,3 tis. Kč. Viz obr. 1.

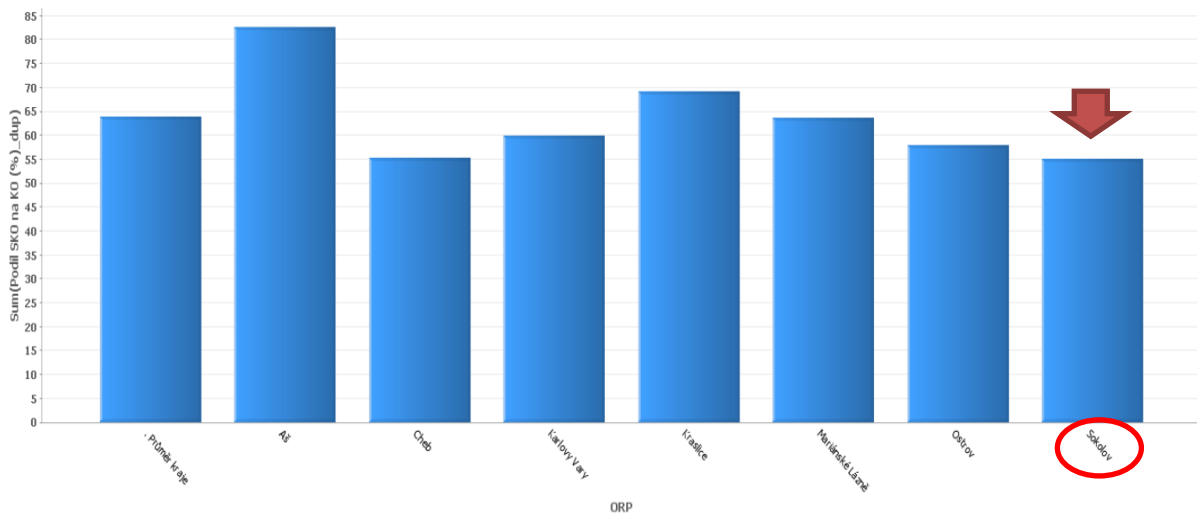
Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 73.000 až 82.000) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

3. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je významné srovnání **podílu produkce směsného komunálního odpadu (SKO) na celkovém množství komunálního odpadu (KO)**. Ten je u SO ORP Sokolov nejmenší z celého Karlovarského kraje, a to 54,9%. Viz obr č. 2.

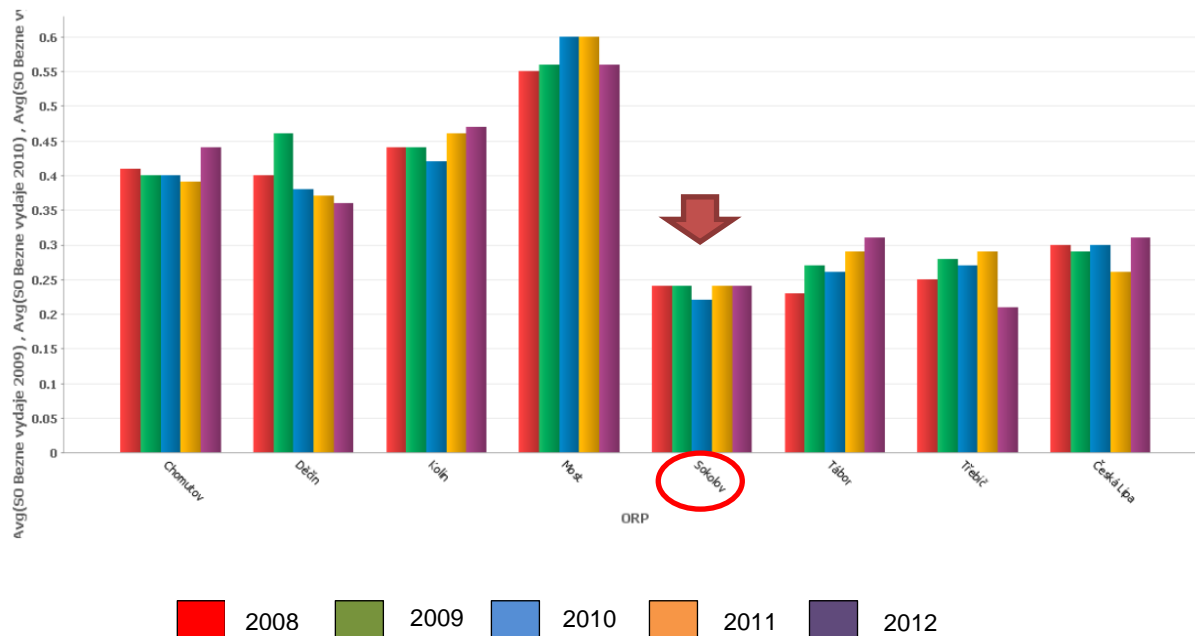
Obrázek 2: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Karlovarského kraje; v %)

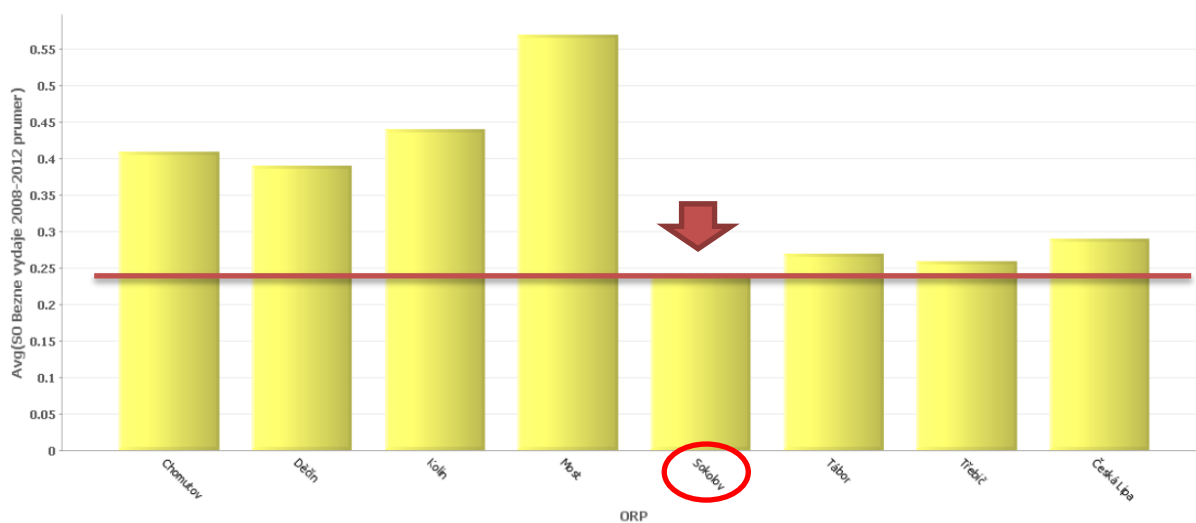
4. Sociální služby

U problematiky sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Sokolov dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP se zhruba stejným počtem obyvatel jedněch z nejnižších hodnot (v průměru 0,24 tis. Kč/obyv./rok). Sokolovské hodnoty si drží, vyjma velmi malého výkyvu v r. 2010, stabilní úroveň shodnou s průměrnou hodnotou. Je vhodné ještě dodat, že SO ORP Sokolov disponuje na svém území všemi **typy sociálních zařízení**. Situaci znázorňují obrázky č. 3 až 5.

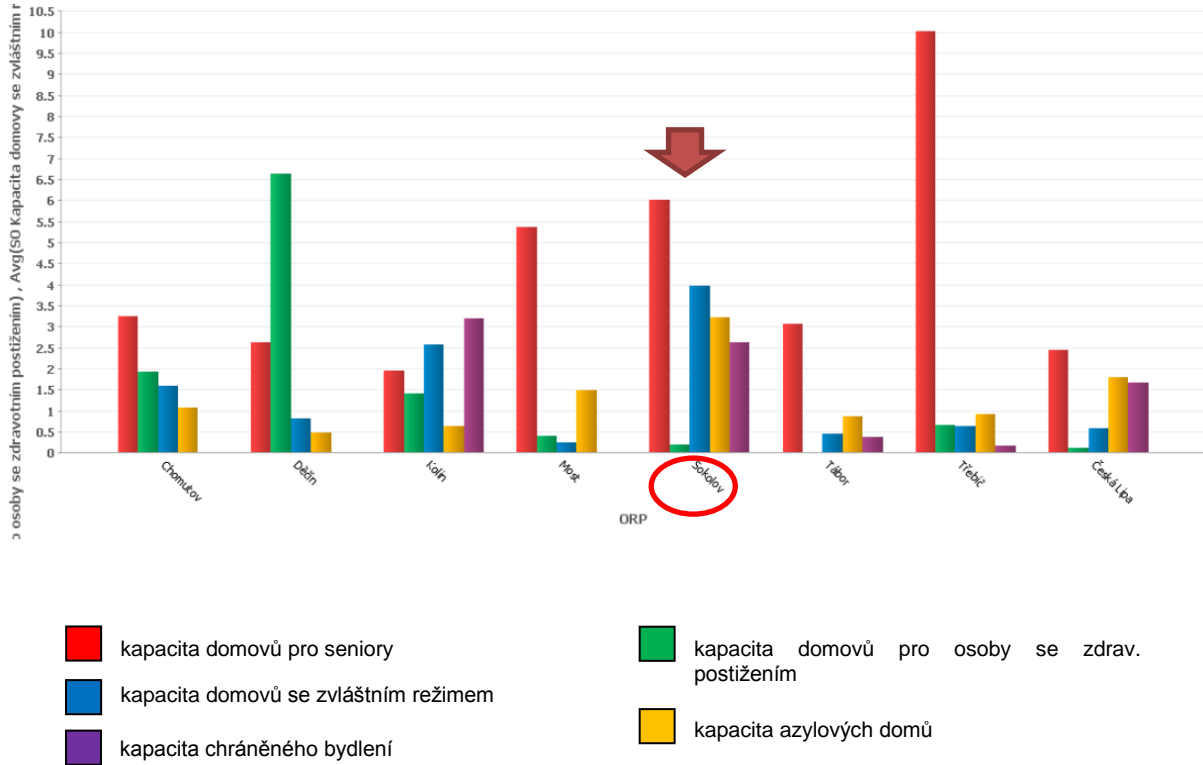
Obrázek 3: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 73.000 až 82.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 4: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 73.000 až 82.000) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 73.000 až 82.000) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Sokolov	
základní charakteristika	<p>v Karlovarském kraji je správní obvod ORP Sokolov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2. největší z hlediska počtu obyvatel a obcí • svojí rozlohou průměrný až větší
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nižší podíl SKO na KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nižší běžné výdaje na sociální služby na obyvatele • přítomnost všech typů sociálních zařízení

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad